

BILTEN

DVE NEDELJE U SVETU ENERGETIKE

EU ETS Reforma Rešenja ili kompromis?

Ključne tačke usvojenog predloga

Podeljene, čak oprečne reakcije

Arijas Kanjete: Otvoren put za realizaciju Pariskog sporazuma

Poklon od 198 milijardi evra za najveće zagađivače

EU bi morala da zatvori sve elektrane na uglj do 2030. - ili "Adieu Paris"

Regulatorni odbor Energetske zajednice usvojio Program rada za 2017.

Evropski parlament usvojio 4. fazu reforme EU ETS

Usporavanje klimatske politike, ili nužni kompromisi?

STRAZBUR - Poslanici Evropskog parlamenta izglasali su 15. februara, uz više amandmana, predlog 4. faze reforme Šeme za trgovinu dozvolama za emisije EU (EU ETS), koju je podneo Komitet za prirodnu sredinu, zdravlje i ishranu (ENVI).

Ukoliko Savet EU usvoji ovaj predlog on će, kako to očekuje Evropska komisija, doneti značajne promene u ceni dozvole za emisije CO₂, trenutno toliko niskoj da obesmišljava svako veće ulaganje u tehnologije energetske efikasnosti.

Najznačajniji deo predloga je broj dozvola koje bi trebalo povući sa tržišta kako bi se po suštinskom sistemu ponude i potražnje podigla cena onima sa kojima će se moći trgovati.

Ključne tačke usvojenog predloga su:

1. Faktor linearnog smanjenja (LRF) - (na preliminarnu dodelu emisionih dozvola) podiže se na 2,2% godišnje, iako je ENVI predložio 2,4%, što je i dalje ispod poželjnog nivoa od 2,6% kako bi se evropski klimatski ciljevi ispunili.

2. Udvostručena stopa povlačenja dozvola u Rezervu za stabilnost tržišta (MSR) - povećana je sa 12%, na 24% za prve četiri godine rada (2019-2022.). To će biti glavni pokretač rasta cena u narednim godinama, osetno povećavajući rizik za postojeće proizvodne kapacitete.

 Energy
Aspects

Energy Aspects procenjuje da bi to do 2020. moglo utrostručiti postojeću cenu dozvole na tržištu.

3. Fleksibilnost učešća aukcija - udeo aukcija u uvođenju dozvola na tržište mogao bi biti smanjen za do 5% u slučaju aktiviranja Međusektorskog faktora korekcije (CSCF). CSCF smanjuje dodelu besplatnih emisijskih jedinica za sva postrojenja i aktivira se kada broj dozvola obuhvaćen Nacionalnim planom raspodele premašuje količinu raspoloživih jedinica.

4. Bez granice prilagođavanja za uvezeni CO₂ - sektor proizvodnje cementa zadržava postojeći status na listi emitera ugljendioksida i ne postoje planovi da se uvede prilagođavanje granice emisija na bazi uvezenog cementa. ENVI predlog uvodi uvozne tarife i naknadno uklanjanje svih slobodnih dozvola.

5. Otkazivanje za 800 miliona tona iz MSR - efekat ovoga se ostvaruje jedino u slučaju potpunog iscrpljivanja emisijskih jedinica iz Rezerve za stabilnost tržišta, što se ne očekuje pre sredine 30-ih godina, ili kasnije.

6. Emisija iz sektora brodarstva i vazduhoplovstva da budu deo EU ETS - ukoliko međunarodne organizacije ove dve oblasti saobraćaja, IMO i ICAO, ne pronađu jake tržišne mehanizme za smanjenje emisija u pomorskom i vazduhoplovnom sektoru, oni će biti primorani da se prilagode odredbama EU ETS.

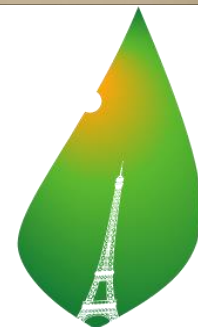

Podeljene, čak oprečne reakcije

Arijas Kanjete: Otvoren put za realizaciju Pariskog sporazuma

BRISSEL - Resorni komesar u Evropskoj komisiji, Migel Arijas Kanjete nazvao je izglasavanje predloga za novu fazu reforme Evropske šeme za trgovinu emisionim dozvolama „prekretnicom“, posle više od godinu dana rasprava u Parlamentu. Prema komesaru za klimatsku politiku i energiju, ovaj rezultat pokazuje jasnu opredeljenost Evropske unije da realizuje kroz konkretne mere na terenu ciljeve iz Pariskog sporazuma. „Sada je revizija EU ETS na stolu Saveta (Evrope) i mi se nadamo da će on brzo postići dogovor kako bi počeli pregovore,“ rekao je Arijas.

ec.europa.eu

PARIS2015
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE
COP21·CMP11

Reuters: Ograničenje udela aukcija smanjuje rizik bega evropske industrije

STRAZBUR - Agencija **Reuters** pojašnjava da je cilj ograničenja učešća aukcija u raspodeli dozvola za emisije CO₂ na pet odsto ublažavanje uticaja tzv. međusektorskog faktora korekcije na energetski intenzivnu privredu Evrope.

Ovaj deo predloga ima za cilj da smanji rizik izmeštanja industrijskih sektora sa najvećom potrošnjom energije u druge regione sveta radi izbegavanja po njih skupih efekata zaoštavanja klimatske regulative.

Sandbag: „Krajnje razočaravajuće“

BRISSEL - Neprofitna NVO Sandbag ocenila je „vrlo razočaravajućim“ sadržaj usvojenog predloga ENVI komiteta. Direktor ove think-tank organizacije, sa sedištem u Briselu i Londonu, Rachel Solomon Williams okarakterisala je izglasani dokument kao „proćerdanu priliku“ da se unapredi evropsko klimatsko zakonodavstvo.

„Ukoliko Savet EU ne interveniše kako bi osetno ojačao sistem, EU ETS će se pretvoriti u običan računovodstveni mehanizam, ostavljajući nekim drugim područjima sveta realizaciju smislene klimatske politike. Činjenica da posle glasanja nije došlo do promene cene emisije dozvole sa postojećeg jasnog nivoa od pet evra dovoljno govori sama za sebe,“ konstatovala je ona. **EurActiv**

Evropi je potrebna cena od 30 dolara za tonu CO₂

BRISSEL - Eksperti navode da bi cena ugljendioksida danas trebalo da bude preko 30 dolara (28,3 evra) po toni, u dalji rast od pet procenata godišnje, kako bi ova osnovna alatka evropske klimatske politike imala smisla, prenosi **Bloomberg**. Danas je cena ove emisije jedinice u Evropi oko pet evra. Prema **Bloomberg New Energy Finance**, odluke sadržane u novom predlogu reformi EU ETS mogle da do 2020. gurnu cenu dozvole za emisiju tone CO₂ na do 25 evra.

Poklon vredan 198 milijardi evra za najveće zagađivače

BRISSEL - *CorporateEurope* konstatuje da je Evropski parlament izglasao paket koji nudi masivne nove darove zagađivačima za narednih deset godina. Pokloni u vidu slobodnih emisionih jedinica i niza izvora novčanih sredstava (sa ograničenom kontrolom), omogućavaju velikim zagađivačima priliv od oko 198 milijardi evra između 2021. i 2030. godine, konstatuje ova istraživačka i aktivistička grupacija

Najveći zagađivač - najveći dobitnik

BRISSEL - Poslanici su usvojili ograničene reforme EU Šeme trgovanja dozvolama za emisije ugljendioksida, ali nisu eliminisali niz benefita sa kojima raspolažu industrije najveći zagađivači atmosfere, piše *EUobserver*.

Evropski parlament je u plenumu 15. februara odbacio plan oduzimanja industriji cementa prava na dobijanje besplatnih dozvola, iako se radi o industriji odgovornoj za 5% globalnih emisija CO₂.

Prema procenama holandskog konsultanta CE Delfot, industrija cementa je zaradila pet milijardi evra na prodaji viška dozvola, piše list.

Reforma EU Sistema trgovine dozvolama za emisije mogla bi da donese subvencije od ukupno 230 milijardi evra energetski intenzivnim industrijskim sektorima.

„Umesto da se veliki zagađivači primoraju da plaćaju, ETS sada izgleda da će im uvećati profite“.

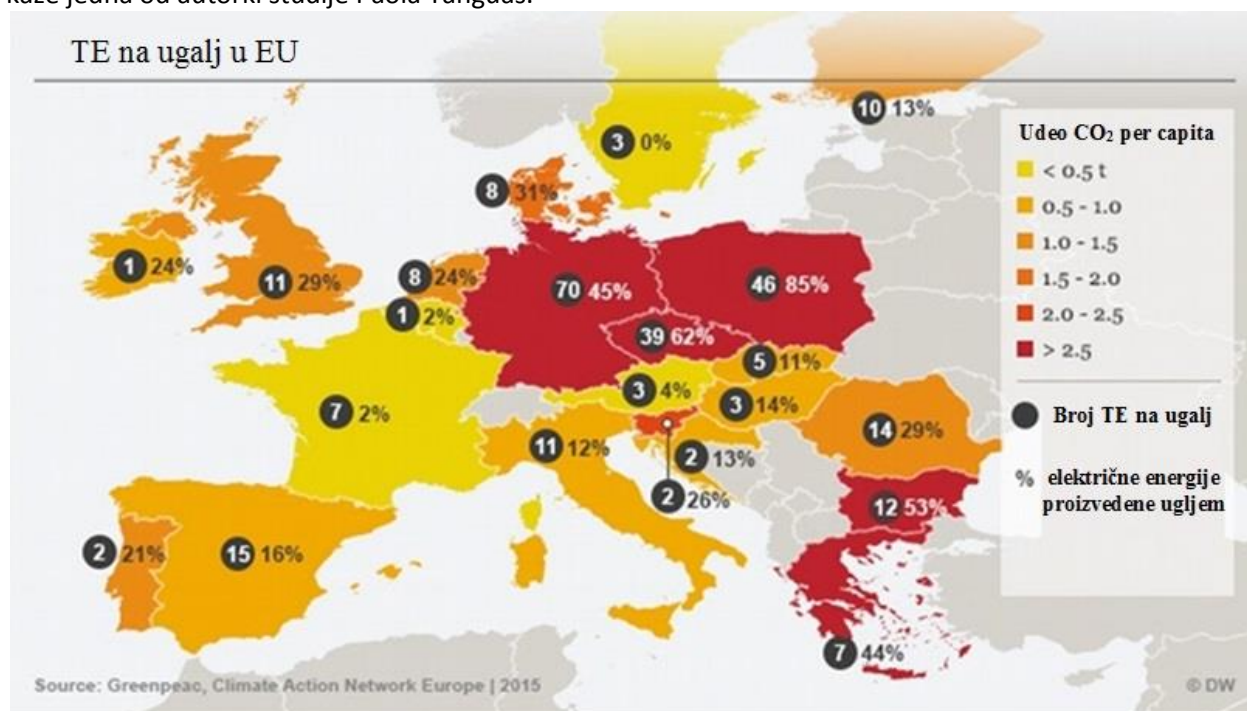
- Belen Balanya,
Corporate Europe Observatory

EU bi morala da zatvori sve elektrane na uglj do 2030. - ili "Adieu Paris"

BRISSEL - Zemlje Evropske unije bi morale da zatvore sve termoelektrane na uglj do 2030., kako bi se ostvarili ciljevi dogovoreni na klimatskom samitu u Parizu, konstatuje se u prvom ikada izrađenom planu napuštanja ovog sektora u proizvodnji električne energije u EU. Studija koju su izradili stručnjaci istraživačke klimatske organizacije Climate Analytics's, pod naslovom „Stres test za uglj u Evropi u okviru Pariskog sporazuma“ preporučuje pokazuje prvi put računicu strategije troškovno efektivnog napuštanja ovog fosilnog goriva. Pri tom se polazi od cilja zadržavanja maksimalne granice zagrevanja zemljine atmosfere od 1,5 stepeni Celzijusa do kraja ovog veka. EU mora do 2030. da zatvori sve TE na uglj, ili će znatno prekoračiti granice dogovorene Pariskim sporazumom, kaže se u ovom dokumentu. Koliko je složen ovaj cilj pokazuje podatak da je neophodno ne samo smanjiti na nulu globalne emisije ugljendioksida do 2050., već će CO₂ morati da se ukloni iz atmosfere, na primer, putem masovnog pošumljavanja planete.

„Najjeftiniji način da se smanjenje emisija sprovede u EU jeste kroz postepeno izbacivanje uglja iz elektroenergetskog sektora, putem energetske efikasnosti i proizvodnje struje iz obnovljivih izvora,“ kaže jedna od autorki studije Paola Yanguas.

Bezmalobli tri četvrtine električne energije potrošene u EU u 2015. dobijeno je iz fosilnih goriva. Prema podacima Eurostata, njihov udeo je u poslednje tri decenije smanjen zahvaljujući uvođenju tehnologija obnovljive energije - ali svega sa 83 odsto u 1990. na 73 odsto u 2015.

Podaci do kojih je došao Climate Analytics pokazuju da je ukupan „ekološki budžet“ EU iz proizvodnje struje iz TE na uglj iznosi 6,5 milijardi tona CO₂. To je, naime, maksimalan iznos CO₂ koji može biti emitovan u atmosferu ako žele da ostvare klimatske ciljeve. Trenutno se godišnje spaljivanjem uglja u elektranama u EU emituje 0,8 milijardi tona. Ukoliko bi se ovaj ritam zagađivanja nastavio, EU „budžet“ bi bio kompletno istrošen u narednih osam godina.

Studija, dakle, preporučuje da se do 2020. godine zatvori svaka četvrta TE na uglj koja je trenutno u pogonu u EU, a do 2025. da se isključi čak 47 odsto njih. Tri poslednje termoelektrane na uglj u Evropi bile bi ugašene u 2031. godini. Ovaj ambiciozni plan bio bi najbolje ostvaren primenom jednog savršenijeg sistema trgovanja dozvolama za emisije CO₂, povećanjem OIE kapaciteta i formiranjem stabilnog okruženja za nove investicije.

EU susedi zemalja Energetske zajednice spremni za povezivanje gasovodnih sistema

BRISSEL - Nacionalna energetska regulatorna tela Bugarske, Grčke, Mađarske, Poljske i Rumunije potpisali su generalnu unilateralnu deklaraciju o važenju i primeni svih mrežnih pravila iz Trećeg energetskog paketa na mesta interkonekcija sa zemljama ugovornim članicama Energetske zajednice (EnZ). Potpisnici deklaracije izjavljuju da će poštovati primenu mrežnih pravila i smernica za prirodni gas na mestima interkonekcije sa Ugovornim članicama, kada Ugovorne članice obaveste Sekretarijat Energetske zajednice da su ih prenele u svoja zakonodavstva. To je u skladu sa obavezujućom interpretacijom ove legislative koju je Ministarski savet EnZ izdao 2014. godine, objavio je na svom **portalu** Sekretarijat EnZ. U informaciji se navodi da je usvajanje mrežnih pravila, koje je već mandatorno za zemlje EU, u pripremi i u Energetskoj zajednici. Očekuje se da Evropska komisija predloži prva dva mrežna pravila - o usaglašenom upravljanju podacima (interoperability) i o upravljanju zagušenjima.

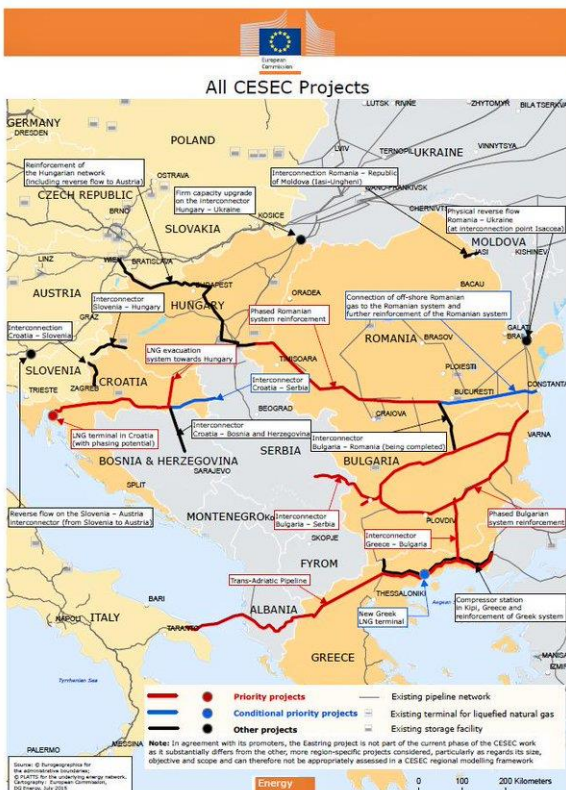
Regulatorni odbor Energetske zajednice usvojio Program rada za 2017.

BEČ - Regulatorni odbor Energetske zajednice (ECRB) objavio je 22. februara Program rada za 2017. godinu, oslonjen na uspešnu saradnju ovog tela u oblastima regulisanja veleprodajnih i maloprodajnih tržišta prirodnog gasa i električne energije, objavljeno je na portalu Sekretarijata Energetske zajednice (EnZ). Program takođe odražava nove zadatke i odgovornosti koje se nalaze pred ECRB-om obuhvaćene EU smernicama za trans-evropsku energetske strukturu i Trećim energetskim paketom.

Predsednik Odbora Branislav Prelević je na sastanku u Beču rekao da će implementacija tih propisa zahtevati od nacionalnih regulatora ugovornih članica EnZ da „preoblikuju svoj način rada i pronađu nove puteve prekogranične saradnje“. Stručnost nacionalnih regulatora će, prema rečima Prelevića, biti most između tehničkih potreba regulisanih sektora u energetske privredi i interesa potrošača energije. „ECRB će, takođe,“ dodao je on, „ispitati potencijalne razloge za uvođenje većih, od prosečnih, tarifa za transport prirodnog gasa na ulazno-izlaznim mestima između ugovornih članica EnZ i susednih zemalja članica EU.

U cilju podrške efektivnom otvaranju tržišta na veliko, ECRB će usmeriti aktivnosti na regulatornoj podršci za alokaciju budućih kapaciteta i integraciju tržišta dan unapred u Jugoistočnoj Evropi, kao i da doprinese projektima objedinjavanja tržišta Jugoistočne Evrope za dan unapred u okviru inicijative Zapadni Balkan 6.

Potrošnja energije u EU opada, a uvoz raste

BRISEL - Potrošnja energije u Evropskoj Uniji u 2015. bila je ispod nivoa iz 1990. godine, saopštila je u ponedeljka evropska statistička Agencija Eurostat. Zavisnosti EU od uvoza fosilnih goriva je, s druge strane, u porastu. Istovremeno je, međutim, udeo holandskog gasa u 2015. u potrošnji EU manji nego što je bio 1990. Bruto domaća EU potrošnja energije iznosila je 1.626 miliona metričkih tona ekvivalenta nafte (mn mt en), što je 2,5% manje nego u 1990. i 11,6% manja nego na vrhuncu od 1.840 mn mt en u 2006.

Ipak, fosilna goriva ostaju dominantan izvor energije sa udelom od bezmalo tri četvrtine (73%) potrošnje energije u EU u 2015., doduše ispod 93% iz 1990. godine. Istovremeno je, međutim, porasla zavisnost EU od uvoza fosilnih goriva -na 73% u 2015., prema 53% u 1990. godini.

Nemačka najveći potrošač

Nemačka je u 2015. bila najveći potrošač energije u EU sa 314 mt en (ili 19% od totala). U poređenju sa 1990. godinom, najveće smanjenje potrošnje energije do 2015. registrovale su tri Baltičke EU države, kao i Rumunija (-44%) i Bugarska (-33%), dok su a drugoj strani Kipar, Irska i Španija, sa povećanjem potrošnje od 41%, 38% i 35%.

Udeo fosilnih goriva u ukupnoj potrošnji energije u zemljama EU u 2015.

